

УДК 94(477)»070»

Леся Біловус

ВЕБ-САЙТИ УКРАЇНОМОВНИХ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ США ЯК ДЖЕРЕЛО ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ У ЗБЕРЕЖЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

У статті зроблено спробу аналізу веб-сайтів україномовних періодичних видань української діаспори США. Нами розглянуто 9 веб-посилань на предмет доступності, швидкої оновлюваності, наявності мультимедійних технологій, архіву, горизонтальних і вертикальних рубрик, розміщеності у соціальних мережах тощо. Зроблено висновок про те, що веб-представництва цих друкованих органів презентують різнобічність та різноманітність життя українців у США, формують позитивний імідж української спільноти, сприяють її інтеграції у світовий інформаційний простір

Ключові слова: українська діаспора у США, україномовна періодика, веб-сайт, національна ідентичність, рубрика.

Будь-яка нація не може існувати без друкованого слова, це один із проявів самостійності народу, що через кореспондентів презентує щоденне життя нашої громади, фіксує його у матеріальній формі, яку не може замінити ні телебачення, ні електронна пошта. А все для того, щоб кожний етап історичного розвитку народу не залишився непоміченим. Українці у США, поряд із заснуванням своїх освітніх, громадських закладів та організацій, церков, не забули створити свою вільну україномовну пресу, що одразу ж стала виразником національних культурних, освітніх, політичних та громадських поглядів. Сьогодні значну активність української діаспори у США та затребуваність україномовної преси широким читачем засвідчує наявність веб-сайтів періодичних видань як ще одного засобу для формування національної ідентичності, популяризації української мови і культури, консолідації українства в Америці. Їх перевагою є те, що можна завжди бути в курсі подій як української діаспори у США, так і в Україні, перебуваючи будь-де та маючи доступ до мережі Інтернет. Оскільки веб-сайти україномовної періодики США ще не ставали об'єктом розгляду, а сучасність ставить вимоги доступу до інформації у будь-який час та з будь-якого місця, наше дослідження вважаємо актуальним.

Через те, метою нашої статті є спроба аналізу веб-сайтів україномовних періодичних видань нашої діаспори США у контексті її діяльності в напрямі збереження національної ідентичності. Для цього скористаємось критеріями, запропонованими Х. Вінтонів: а) діюча адреса веб-сайта; б) ресурс відкритий/закритий: відкритий ресурс функціонує та є доступним для користувачів Інтернет, закритий – недоступний або припинив свою дію; в) наявність української/англійської версії; г) наявність рубрики/підрубрики з фотографіями, аудіо- або відео документами, що значно полегшує сприйняття інформації користувачами ресурсу; д) дата останніх новин на веб-сайті потрібна для інформації щодо частоти оновлення новин; е) наявність пошуку на веб-сайті, що дозволяє здійснювати швидкий пошук за ключовими словами; є) кількість горизонтальних/вертикальних тематичних рубрик головного меню: якщо їх надто багато – це розсіює увагу та ускладнює пошук потрібної інформації; ж) представлення періодичного видання в соціальних мережах та використання відеохостингу «YouTube», що сприяє просуванню цих засобів масової інформації в мережі Інтернет; з) наявність карти веб-сайта для зручності користування останнім; и) наявність рубрики/підрубрики з веб-посиланнями на інші (споріднені) ресурси, лінки яких популяризують українську громаду США у віртуальному просторі [1, с. 154].

Найстаршою у світі україномовною газетою, що видається безперервно, є «Свобода» у США (Нью-Йорк). Від 1921 р. до 1998 р. була єдиним поза межами України щоденним виданням. Це той рідкісний випадок, коли редакція цього періодичного видання утворила осередок, на основі якого прогресивні громадські діячі через півроку сформували одну з найбільших позаконфесійних і позапартійних організацій української діаспори – Український народний союз.

Веб-сайт газети повністю україномовний, має досить презентабельний вигляд, є у відкритому доступі і у ньому наявна завжди «свіжа» інформація. Доступ до сайту – за посиланням: <http://svoboda-news.com/svwp/>. На ньому немає рубрик з фотографіями, аудіо- чи відеоматеріалами, однак останні новини, висвітлені одразу на головній сторінці, щоб їх не шукати, за потреби, містять світлини. Але на веб-сайті наявні фотоелементи, що візуально добре сприймаються читачами. Новини у газеті постійно оновлюються, щоденно, що дає змогу оперативного отримувати інформацію, не чекаючи на черговий щотижневий випуск друкованого варіанта. Для тих, хто шукає конкретні відомості, присутня функція Search (Пошук).

Веб-сайт «Свободи» містить окремі рубрики, які спрощують пошук потрібної інформації. На ньому представлено два ряди горизонтальних тематичних рубрик, певні з яких мають підрубрики. Перший відповідає власне рубрикам самого друкованого органу: «Життя громади», «Культура» («Мова», «Історія», «Подорожі», «Постаті», «Нові видання»), «Наука», «Спорт», «Погляд» («Точка зору», «Тема дня», «Редакційна», «З редакційної пошти»), «Країни» (практично всі країни світу, де проживають українці, включно із самою Україною). Другий ряд горизонтальних тематичних рубрик немає підрубрик, однак стосується не тільки безпосередньо самої «Свободи», а й інших видань УНС. Рубрика «Статті/Новини» активізує архів статей, по місяцях останнього року із одночасним зазначенням тематичної рубрики у газеті. «Останні числа» – презентує кольоровий макет номерів «Свободи» за поточний рік, клацнувши на які можна їх переглянути у PDF-форматі, що зберігає оригінальний вигляд газети. Правда, дуже швидко це вікно заступає повідомлення, що знайдено до платної частини веб-сайту, коли безкоштовний доступ обмежено 5 публікаціями на місяць, а тому відвідувач може стати передплатником, щоб отримати необмежений доступ до всіх публікацій та архівів з одночасною підтримкою найстаршої україномовної газети в діаспорі. Для цього є зазначена вартість передплати та покрокові інструкції щодо скористання нею у рубриці «Передплата». Рубрика «Реклама» призначена для тих, хто бажає розмістити оголошення на сторінках «Свободи». Приємно, що для потенційних рекламодавців просто і доступно подано інформацію: коли надсилати свої повідомлення, які необхідні елементи вони мають містити, куди відправляти, форма для подачі реклами і таблиця вартості із співвіднесенням тривалості розміщення та розміру рекламного оголошення.

Рубрика «PDF Архів» пересилає нас на сторінку із переліком років виходу «Свободи», вибравши будь-який, активізуємо сторінку із усіма доступними оцифрованими числами газети за цей рік. Електронний архів «Свободи» – нараховує понад 24 тис. чисел газети включно з першим у форматі PDF. Для тих, хто шукає конкретну інформацію, присутня рубрика «Пошук в архіві», де у спеціальній онлайн-формі можна обрати роки газетного архіву, архіву альманахів та журналів УНС.

Наступні три рубрики дають нам веб-посилання на споріднені ресурси. Рубрика «Альманахи» містить кольорові активні зображення щорічних збірників статей, календарів УНС, починаючи від 1903 р., клацнувши на які читач має змогу переглянути збірник в оригінальному вигляді. Звичайно, деякі альманахи в архіві відсутні в силу того, що їх втрачено. Рубрика «Веселка» дає нам доступ до архіву цього дитячого журналу, починаючи від його заснування у 1954 р., і до 1995 р., коли він припинив виходити у світ. Чудова колекція випусків журналу, кожен з яких презентує дитячі віршички, казки, п'єси, статті, а також смішинки, загадки, дитячі розповіді, не втратила своєї актуальності і сьогодні. Остання рубрика «Книжки» надає відвідувачам веб-сайту доступ до е-бібліотеки книжок, виданих або спонсорована них УНС упродовж його існування. Одразу уточнює: їх є всього 12, представлених українською та англійською мовою.

На веб-сайті «Свободи» справа від представлених останніх новин розміщені вертикальні тематичні рубрики та посилання: «Цікаві статті з Інтернету», «Останні новини». Тут також відкритий перелік країн, де проживають українці, можна обрати категорію новин (активний рядок викидає усі можливі рубрики «Свободи»), підписатись на нові числа газети. Певним чином, вертикальні рубрики дублюють інформацію з першого ряду горизонтальних рубрик та головної сторінки останніх новин, що може спричинити заплутування відвідувача веб-сайту.

Унизу домашньої сторінки «Свободи» зліва ми маємо інформацію щодо контактів, адміністрації газети та пропозицій з приводу веб-сайту (посилання «Вебмайстер»), активізуючи які можна відправити е-послання, а справа – вертикальні рубрики, що дублюють другий ряд горизонтальних рубрик у плані архіву видань [3].

Український тижневик «Міст». Сайт газети: <http://meest-online.com/>. Ресурс газети відкритий, повністю україномовний (виняток становить дата, яку зазначено у правому верхньому кутку англійською). У газеті є як новини України, так і світу, а також багато подій, які відбуваються в діаспорі. Є там і реклама різноманітних українських бізнесів у США. Новини оновлюються постійно. Веб-сайт, на відміну від «Свободи», кольоровий, динамічний. Цьому сприяють змінні рекламні оголошення вгорі головної сторінки та світлини останніх подій. Веб-сайт тижневика оснащено сервісом «Пошук». При відкритті цього е-ресурсу за замовчуванням активізується головна сторінка останніх новин з фото, структурованих відповідно до розділів самої газети.

Подібно до інших веб-сайтів періодичних видань «Міст» має ряд горизонтальних і вертикальних рубрик, що систематизують інформацію та спрощують її пошук користувачем. Горизонтальні рубрики надзвичайно зручні і зрозумілі у використанні, своїми підрубриками чітко диференціюючи публіцистичний матеріал за сферами: «Україна» («Події», «Політика», «Економіка», «Суспільство», «Кримінал», «Традиції»), «Світ» («США», «Канада», «Росія», «Європа», «Азія», «Африка», «Латинська Америка»), «Діаспора» («Канада», «США», «Росія»,

«Європа», «Світ», «СКУ»), «Інтерв'ю», «Погляд», «Культура» («Світська хроніка», «Релігія», «Кінозал», «Красзнавство»), «Історія» («Як це було», «Дата», «Подія», «Постать», «Досягнення»), «Спорт» («Бокс», «Футбол», «Баскетбол», «Теніс»), «Різне» («Наука», «Технології», «АвтоМото», «Космос», «Винаходи»), «Контроверсії». Іноді трапляється, що одна і та ж стаття може іти під різними рубриками, наприклад, «Культура» і «Діаспора», деталізуючи, таким чином, результати пошуку. Як бачимо, різноманітність та широта охоплення матеріалу заслуговують на увагу: газета «Міст», на нашу думку, є більш орієнтованою на задоволення майже усіх запитів читачів, більш доступною щодо тематичного добору інформації.

Вертикальних рубрик є дві, змінити одну на іншу можна за допомогою вибору, активізувавши віконця «Останні» і «Популярне». Перше дає доступ до останніх новин, що подані у хронологічній послідовності. По суті, це повторення інформації, поданої на головній сторінці тижневика, тільки без віднесення у відповідну рубрику. «Популярне» – розміщує новини відповідно до частоти їх активації користувачами сайту.

Під вертикальними рубриками подано рубрики з веб-посиланнями на споріднені ресурси: «Дитячий пізнавально-розважальний журнал «Куля»», «Новини з ukr.net», «Погода на Sinoptic.ua», авторинок «Базар avtosale.ua», а також відеовікно зі свіжими новинами «Еспресо. Live». У кінці головної сторінки зазначена рубрика «Контакти» для двостороннього зв'язку із читачами, а також поточна кількість відвідувачів на сайті. Також тут розміщені активні віконця виходу в соціальні мережі, причому не тільки у Facebook, Twitter, ВКонтакте, а й в менш поширені [2].

Український тижневик «NOVA газета», у якому можна знайти останні новини про Україну та українську діаспору. Сайт газети: <http://novagazeta.info/>, він повністю відкритий та у більшості україномовний, на ньому розміщено завжди свіжі новини. На нашу думку, недовга історія цього періодичного видання (засноване у Нью-Йорку в 2008 р.) вплинула не тільки на загальний вигляд даної газети та її веб-сайту, а й на її зміст, презентуючи новинні матеріали у сучасному форматі, з новітнім підходом подання інформації. На веб-сайті багато кольорових фотоматеріалів, що відносяться до домашньої сторінки, останніх новин та рубрик, хоча окремої рубрики з фото, аудіо чи відеоматеріалами немає, як немає і системи пошуку «Search».

Горизонтальних рубрик на сайті «NOVA газета» порівняно небагато і вони не мають підрубрик: «Номе», «Редакція» (англомовна історія виникнення видання і склад колегії), «Статті» (присутні окремі статті, стосовно яких, однак, немає пояснень щодо критеріїв їх відбору у цю рубрику), «Архів» (неповний, тільки від 2014 р.), «Реклама» (англомовний консультант щодо відповідності ціни, розміру та частотності розміщення реклами), «Контакт» (адреса, телефон, e-mail редакції).

Посередині домашньої сторінки розміщені останні новини, із цікавими заголовками, однак статті не рубрикovanі. По обидва боки новин розташовані вертикальні рубрики, яких значно більше ніж в інших періодичних видань. Зліва відвідувач веб-сайту має можливість познайомитися із авторськими колонками «NOVA газета», біля яких розміщено світлини самих журналістів чи експертів (Тетяни МакКой, Василя Тулука, Катерини Кіндрась, Валентина Лабунського). Під ними – рубрики «Що? Де? Коли?» (з приводу запитань читачів), «Актуальне інтерв'ю» (з лідерами думок різних галузей знань і сфер діяльності), «Люди і долі», «Від штату – до штату» (свіжі новини з різних регіонів США, де проживають українці).

Справа від основних новин відвідувач веб-сайту може ознайомитись із поточним випуском газети. Для цього потрібно активізувати кольорове зображення номера, і видання з'явиться на екрані в оригінальному вигляді в PDF-форматі. Під світлиною поточного випуску – слоган «NOVA газета завжди нова». Трохи дивним виглядає його гіперпосилання, яке переносить відвідувача сайту на форму передплати «NOVA газета». Тобто, якщо читач чисто випадково не побачить активності слогану, навіть не знатиме, яким чином можна отримувати друкований примірник, якщо у нього виникне таке бажання. Нижче розташовані вертикальні рубрики із кольоровими фото – «Українська Америка», «Шевченкіана», – зміст яких не викликає сумніву, бо впливає із назви, однак, знову ж таки, як і в рубриці «Статті», невідомо, як ці дописи потрапляють у цей розділ і як часто вони оновлюються.

Унизу головної сторінки веб-сайту газети маємо активні рубрики з веб-посиланнями на споріднені ресурси: офіційне інтернет-представництво Президента України, офіційний веб-портал Верховної Ради України, веб-портал органів виконавчої влади України, сайт Міністерства закордонних справ України, веб-сайт ООН. Уважаємо: наявність останніх вигідно виділяє «NOVA газета» з-поміж інших періодичних видань, оскільки може надати багато корисної інформації та сприяти віртуальному (онлайн) діалогу з урядовими структурами не тільки в Україні, а й в США [6].

«Закордонна Газета» – це українська газета, яка виходить щодругий тиждень. У ній багато інформації про українську політику, деякі світові новини, новини в діаспорі та інше. Сайт газети <http://zgazette.com/> вважаємо водночас найпростішим і найскладнішим із представлених. Це відкритий ресурс, україно-англійський, бо, як зазначено у заголовку, це видання – «Ukrainian-

American Newspaper». Окремих рубрик, де б були фото, аудіо- чи відеоматеріали, немає, однак кольорові світлини супроводжують кожен новинну інформацію на сайті. На головній сторінці відвідувач має можливість вибрати новину з трьох вертикальних рядів анотованих статей, проте якоїсь структурованості, рубрикації відповідно до друкованого органу немає. Тільки з ряду горизонтальних рубрик можливо обрати «Latest», «Likes», «Comments», «Random», хоча інформація розміщена хаотично і закінчується серпнем 2016 р., після чого іде повідомлення, що більше немає новин для відображення. У цьому контексті варто зауважити: газета існує від 1996 р., а відвідувачі її веб-сайту мають доступ лише до матеріалів двох останніх років, та і то не всіх і тих, які пощастить відшукати випадково, бо на е-ресурсі функція «Search» відсутня.

Верхній ряд горизонтальних рубрик дає можливість отримати інформацію з приводу «Контактів», «Оголошень» (переважно з пропозиціями щодо працевлаштування), «Advertising Rates» (цінами на рекламні оголошення), «About Zakordonna Gazette» (англомовна коротка історія видання, презентована видавцем газети Пітером Рибчуком). До речі, активізувавши цей ряд рубрик, у кожній отримуєш доступ до сервісу «Search» [7].

Український тижневик з Чикаго «Українське слово». Сайт газети: <http://www.ukrslovo.net/>. Він відкритий, українсько-англійський. Е-ресурс кольоровий, дуже динамічний, чому сприяють мультимедійні засоби – змінне фотовікно із чотирма головними останніми подіями, що постійно оновлюється, і короткі змінні заголовки новинних повідомлень над ним. Угорі головної сторінки, справа від назви періодичного видання, зазначено номер телефону для отримання необхідної інформації читачем. Нижче можна ознайомитись із змістом горизонтальних рубрик і підрубрик: «Home», «Україна» («Nota Bene», «Новини з областей», «День за днем», «Життя як воно є», «Економіка»), «США» («Від штату до штату», «Чиказький променад», «Українське Чикаго»), «Планета» («Світ», «Мандрівки на край світу»), «Українство» («Точка зору», «Діаспора», «Постаті»), «Духовність» («Благовість», «Культура»), «Сімейне коло» («Здоров'я», «Люстерко», «Для чоловіків»), «Цікаво» («Долі людські», «Люди та речі», «Калейдоскоп», «Мода», «Гороскоп»), Contacts (коротка англійськомовна інформація про медіа-групу-видавця, адресу, контактні телефони, e-mail для бізнесменів та авторів матеріалів, активна форма подання повідомлення). Для користувачів сайту, які шукають конкретну інформацію вгорі і внизу домашньої сторінки присутня функція «Search» («Пошук»).

Справа від фотовікна із змінними світлинами останніх подій розміщені певні можливості для відвідувачів е-ресурсу – останній номер газети (його на вибір можна переглянути в оригінальному вигляді в PDF- або FPF-форматах; ця функція з'явилася відносно недавно), веб-посилання на споріднені ресурси (UA9 TV – телевізійний український канал для США та Канади; NOVE RADIO).

Посередині головної сторінки розташовані чотири кольорові світлини із активними заголовками до рубрики «Main Accents». Нижче – у такому ж форматі – вертикальна рубрика «Latest News»; відеорубрика «Latest Videos»; вертикальна рубрика «Most Popular/Top Rated» (де статті одразу подаються із зазначенням відповідного газетного розділу, лише відбір проводиться або за популярністю, або за оцінками читачів), під якою ідуть вікна «Popular tags» (можна переглянути більше дописів-тез за допомогою сервісу «View all tags»), «Most E-mailed», «Most Commented/Latest comments». Під вертикальними рубриками з останніми новинами і останніми відео розміщено окремі рубрики і підрубрики з горизонтального ряду, що передбачають використання функції «More». Тобто, зацікавившись певним розділом можна зібрати практично увесь публіцистичний матеріал «Українського слова» такої тематики. Під цими сімома рядами по три рубрики знову іде активний горизонтальний ряд вищевказаних рубрик. У кінці головної сторінки маємо горизонтальну рубрику знову з веб-посиланнями на споріднені ресурси і веб-ресурси партнерів видання (логістичних, фінансових, медіа тощо), а також повторення горизонтальної головної рубрики, що присутня вгорі сторінки.

Дуже часто новини з газети «Українське слово» повторюються у тижневику «Час і Події», можливо, в інших рубриках, які притаманні саме цьому виданню. Припускаємо, що це пояснюється певною спільністю авторів цих двох друкованих органів. Узагалі, незважаючи на сучасний вигляд веб-сайту «Українського слова», рубрикація, кольорові світлини, цей е-ресурс справляє враження хаотичного, «нестрункого», де багато інформації дублюється [4].

Напевне, за популярністю «Свободі» може скласти достойну конкуренцію перша незалежна українська газета у Чикаго – тижневик «Час і Події». Сайт газети: <http://mediatorchicago.com/>. Він повністю відкритий, за бажанням відвідувача – україномовний чи англійськомовний (хоча коли вибрати англійську мову, вона присутня лише у горизонтальних рубриках і в новинах), має спеціальну функцію зчитування мобільними пристроями. Е-ресурс кольоровий, динамічний, із розміщеною на ньому рекламою, що перемежує новинні оголошення на головній сторінці. Веб-сайт має окрему рубрику «Фотогалерея», у якій (за вибором) можна ознайомитись із світлинами авторів статей та

архівом діаспорних фото, що їх уміщувала газета «Час і Події». Однак підписи чи посилання під зображеннями відсутні, тому необізнаному читачеві вони не стануть у нагоді.

Уважаємо, що веб-сайт газети є один з небагатьох, який надає детальну рубрикацію та диференціацію публікацій відповідно до потреб та запитів читачів. Для цього, передусім, призначений сервіс «Знайти» у верхньому правому куті головної сторінки, біля якого розміщено вказівку на поточну дату. Одразу під датою – два віконця, що можуть допомогти відвідувачу зробити сторінку «Час і Події» стартовою на комп'ютері або додати її у вибране. При перегляді дата останніх новин на веб-сайті відстає приблизно на три-чотири дні, тому про оперативність висвітлення подій на цьому ресурсі говорити не доводиться. Те, що відвідувач бачить на головній сторінці, є змістом поточного номера газети, який можна переглянути справа, натиснувши на кольорову обкладинку або вибравши конкретну статтю, заголовки яких подано під нею. Однак, на відміну від інших україномовних діаспорних видань, свіжі номери чи архіви яких можна бачити в оригінальному вигляді в PDF-форматі, газета «Час і Події» при виборі номеру чи конкретної статті дає веб-сторінку повністю з правом обрати сервіс «Версія для друку». Позитивним є те, що новини на головній сторінці чітко рубриковані (хоча одна і та ж стаття інколи може належати до двох рубрик, як у газеті «Міст» чи «Українське слово»), із світлинами авторів, вказівкою дати і номеру випуску, активним пошуком усіх новин, що належать до цієї рубрики.

Кількість горизонтальних рубрик і підрубрик невелика і вони мають ознайомчий та інформативний характер: «Номе» (домашня сторінка, вона ж головна, з якої і варто розпочинати навігацію), «Про нас» (відомості про історію заснування періодичного видання, видавничу компанію, контакти, e-mail та імена редакторів. Тут також є розгорнута інформація про авторів з одночасними світлинами та зазначенням їх статусу і країни проживання (Україна, США), англomовний варіант реферату про газету, відгуки читачів), «Рекламодавцям» (повністю англomовна детальна інформація та інструкція з приводу вартості рекламного оголошення як у друкованому органі, так і на веб-сайті), «Рекламний довідник» (такої рубрики немає в жодній іншій газеті; тут можна обрати одну із 17 запропонованих сфер діяльності та ознайомитись із наявними рекламами), «Архів» (містить кольорові зображення номерів поточного року, які можна переглянути, а також пропонує окрему систему пошуку інформації за контекстом, періодом (рік, три місяці, місяць, два тижні, номер, увесь архів), рубрикою або можна просто обрати рік і номер у віконці, якщо точно відомі такі стартові відомості для пошуку), «Фотогалерея» (про неї сказано вище), «Контакт» (активна готова форма для відправлення свого повідомлення, у якій лише потрібно вказати свої вихідні дані та набрати сам месидж).

Справа, під свіжим номером, окремо іде вертикальна рубрика «Замовити рекламу», рубрика з веб-посиланнями на Kantor Telesom щодо дзвінків в Україну та телебачення з України, а також на UKIEDRIVE (українське радіо) і на сторінку «Час і Події» у Facebook. На головній сторінці, зліва від останніх новин, ідуть вертикальні рубрики (деякі з підрубриками), що дорівнюють рубрикам у друкованому виданні. Їх є немало (25), однак цей факт не ускладнює пошук інформації та навігацію: «Громадський календар», «Новини» («Події в Україні», «Міжнародний огляд»), «Українське Чикаго», «У фокусі Америка», «Політика» («Аналітика», «Вибори», «Економіка»), «Інтерв'ю», «Репортаж», «Культура» («Мова», «Наші символи», «Наша духовність», «Релігія і політика», «Мистецтво», «Святкуємо», «Поетична сторінка», «Літературна сторінка», «American-Ukrainian Club»), «Наша історія» («Голодомор»), «Наука» («Освіта»), «Проблема» («Кримінал»), «Спорт», «Здоров'я», «Чоловіча сторінка», «Берегиня» («Дивосвіт дитини»), «Це цікаво», «Подорожі», «Пам'ять» («Постать», «Пантеон», «Ювілей»), «Організації, установи, товариства», «Діаспора», «Поради фахівців», «Автосвіт», «Гороскоп», «За листами наших читачів», «English» («Politics», «Culture», «Mayor news», «Ukraine and the World»). Нижче ми маємо ще одну рубрику із веб-посиланнями на свіжий номер «Молодіжного перехрестя» (газета для молоді, розважальне видання із серйозною функцією радника, психолога, фінансового консультанта тощо), переглянути який можна, натиснувши на обкладинку; а також активне голосування у рубриці «Ваша точка зору», де потрібно обрати один із п'яти варіантів вирішення актуального питання або ж запропонувати свій варіант відповіді.

Прикметно, що усі статті, доступні на сайті, мають активний сервіс «Лист до редактора», коли безпосередньо можна надіслати повідомлення, відгук з приводу тієї чи іншої публікації [5].

Тижневик «Національна трибуна». Веб-посилання на газету https://odffu.org/national_tribune/ знаходиться на веб-сайті «Організації оборони чотирьох свобід України». Ресурс відкритий, україномовний. Оскільки це не самостійний веб-сайт, тому головна сторінка «Національної трибуни», передусім, знайомить із самим виданням, його тематичною та ідейною спрямованістю, подаються контакти. Горизонтальних рубрик періодичне видання немає. Тут же можна за активним посиланням «Читати/Завантажити» свіжий випуск, а також відкрити архів тижневика за 2012–2015 рр.

Головна сторінка «Національної трибуни» кольорова, однак спеціальної рубрики, яка б містила фотографії, аудіо- чи відео документи немає. Є присутня функція «Search», однак вона стосується загалом усього е-ресурсу ООЧСУ, а не лише її друкованого органу. Справа від інформації про «Національну трибуну» розміщені вертикальні рубрики із активними заголовками тем: «Останні публікації» (зазвичай 5–6, однак «останніми» їх не назвеш, оскільки їх актуальність визначалася щонайменше місяць тому), «Архів публікацій» (від 2014–2017 рр., проте останні два роки представлені неповно – 2–6 місяцями, кількість публікацій в архіві коливається від 1 до 19), «Теми» (активні ключові слова для пошуку відповідної інформації), «Категорії» («Діяльність громади», «Життя», «Книгозбірня», «Культура», «Освіта», «Політика», «Релігія», «Uncategorized» (поза категоріями), – в яких кількість публікацій коливається від 3 до 37), «Hours Info» (карта із функцією збільшення/зменшення, на якій зазначена адреса у Нью-Йорку, графік роботи редакції та е-пошта). Рубрик із посиланнями на споріднені ресурси немає, однак «Національна трибуна» активно представлена у соціальних мережах (Facebook, Twitter), а також Google+.

Унизу головної сторінки розміщено коментарі до редактора тижневика із функцією «Відповісти», якою може скористатися будь-який читач, якщо має щось варте для відповіді. Також сторінка пропонує у нижньому правому куті підписатись на новини від періодичного видання та ООЧСУ, заповнивши відповідну реєстраційну форму [9].

Журнал СУА «Наше життя» теж немає власної веб-сторінки. Посилання на нього (вірніше – на архів щомісячника) є на головній сторінці засновника цього періодичного видання Союзу українок Америки <http://gallus.lunarfiffic.com/~unwla0/Ukrainian/OurLifeMagazineg1.html> Сама сторінка «Нашого життя» кольорова, відзначається надзвичайною простотою та необтяженістю елементами. Е-ресурс відкритий, україномовний, лише функція пошуку подана англійською («Search»). Сторінка видання СУА немає жодних рубрик (вертикальних чи горизонтальних), рубрик із фото, аудіо- чи відеодокументами. Головна сторінка журналу містить кольорові зображення 12 титулок видання за останній рік. Активувачи зображення, можна переглянути вміст номера в оригінальному вигляді, а з 2015 р. і назад – ще й скачати щомісячник у PDF-форматі. У верхньому правому кутку над номерами – віконечко із вибором року журналу (2016–1940), хоча чим давніший рік, тим менше презентовано номерів видання (наприклад, за 1940 рік – лише три). Тобто, як уже зазначалося вище, головна сторінка «Нашого життя» є водночас і своєрідним архівом цього щомісячника.

Видання не представлене у жодній із соціальних мереж, однак внизу головної сторінки є веб-посилання на споріднені ресурси: Український музей у Нью-Йорку, Український музей і бібліотека в Стемфордї, Український національний музей у Чикаго, Український музей-архів у Клівленді, Український американський архів і музей у Детройті, Women Watch (англійське видання «Жіночий погляд»), BRAMA (сайт англо-українського інформаційно-аналітичного видання) [10].

Квартальник «Вісті Комбатанта» Об'єднання був. вояків українців в Америці, Братства кол. вояків 1-ої УД УНА є доступний на своєму веб-сайті <http://komb-a-ingwar.blogspot.com/search/label/> [8]. Веб-сайт відкритий, повністю україномовний. Головна сторінка поділена на дві частини. Права – більша – відведена для публікації останніх дописів, на лівій – меншій – розміщені вертикальні рубрики. Сайт кольоровий, є мультимедійні елементи (реклама, мапа переглядів, деякі із посилань на споріднені ресурси, рухомий рядок із салоганом організації-видавця).

Під кожним дописом на головній сторінці є активне гіперпосилання на профіль автора, час публікації, коментарі, посилання на цю статтю, можливість надіслати допис е-поштою, рік і номер квартальника, у якому його опубліковано. Під цими основними дописами є три горизонтальні рубрики («Новіші публікації», «Головна сторінка», «Старіші публікації»). Також присутня функція, що дозволяє підписатись на дописи, функція «Пошук», а також нагода переглянути публікації, що, на думку редакторів, вважаються найбільш популярними у рубриці «Популярні публікації». Веб-сторінка «Вістей Комбатанта» не дає детальної рубрикації щодо розділів журналу, тому пошук можна здійснювати лише за ключовими словами.

Зліва, над вертикальними рубриками, відвідувач ресурсу може подивитись на «Мапу переглядів», на якій червоними точками позначені країни, міста, де безпосередньо знаходяться відвідувачі. Нижче – активність каналу щодо читачів наживо. Ми маємо постійно оновлювану колонку, де подана інформація щодо того, хто, коли заходив на веб-сайт і з якої країни. Далі розміщений архів журналу «Вісті Комбатанта» (від 1961 р. до 2014 р., однак не всі номери присутні, як і вміщені в них статті). Варто відзначити, що у цій рубриці є підрубрики «Аудіо» та «Відео», нехай і з нечисленними файлами (2/9 відповідно), проте це перший е-ресурс досліджуваних нами періодичних видань, у яких є інформація такого плану. Зауважимо: веб-сайт «Вістей Комбатанта» у цьому контексті унікальний – у ньому є два архіви. Тому що нижче йде рубрика «Архів блогу», тобто збережені дописи, розміщені безпосередньо на е-ресурсі (від 2008 р. до 2017 р. поточного місяця із кількістю статей від 1 до 252). Далі розміщена рубрика «Альбом», що висвітлює у

світлинах історію Української дивізії «Галичина» від 1943 до 1949 рр., та рубрика «Увага! Пошук!», де вміщено інформацію про пошук вояків-українців будь-яких воєн, їх долю.

Нижче на веб-сайті є посилання на споріднені ресурси: Інтернет-видання «Сварга», видання історичного клубу «Холодний Яр» – газета «Незборима нація», е-ресурс «Ukrainians fighting for Georgia: spring-summer 1993», який вже давно не оновлюється, «Український мілітарний портал», офіційний сайт «Українського геральдичного товариства», «Воєнно-історичний форум», науково-популярний журнал «Воєнна історія».

Рубрика «Бібліотека» дає змогу отримати доступ до матеріалів про Українську дивізію «Галичина», опублікованих у різні роки в різних джерелах. Рубрика «Новини на сайтах» висвітлює останні новини військового характеру на різних е-ресурсах, що їх може обрати відвідувач сайту. «Дивізія «Галичина» в запитаннях і відповідях» не є вільнодоступною: для цього на сайті потрібно зареєструватись. Світлина плакатів, що свого часу популяризували діяльність Української дивізії «Галичина» та закликали до вступу у її лави, розташовані нижче. Також тут є аватарки постійних читачів і прихильників «Вістей Комбатанта» із функцією, що дозволяє підписатись на новини. Можливість на веб-сайті надається щодо передплати окремо на публікації і коментарі. Також поруч вміщено інформацію довідкового характеру: кількість відвідувачів сайту по країнах, графік переглядів сторінки за останній тиждень. Крім того, «Вісті Комбатанта» мають власну сторінку у Facebook.

Нами розглянуто 9 веб-посилань періодичних видань української діаспори США. У процесі аналізу робимо висновок про те, що зазвичай сьогодні сайти кольорові, мають мультимедійні елементи (за винятком «Свободи», «Національної трибуни», «Нашого життя»), що значно полегшує сприйняття публіцистичного матеріалу відвідувачами сайту. В основному на електронному ресурсі відвідувачеві надається необмежений доступ до матеріалів видання. Знову ж таки на сайті газети «Свобода» постійно присутня функція у правому нижньому куті – «Лічильник безкоштовних переглядів» (5 шт.), що обмежує перегляд п'ятьма матеріалами, можливо, з метою залучення передплатників друкованого видання. Веб-сайт «Закордонна газета» дає доступ лише до публікацій двох останніх років, а «Національної трибуни» – від 2012 р.

Усі сайти використовують українську мову, на 1 («Час і Події») є англійський варіант, на 3 («Українське слово», «NOVA газета», «Закордонна газета») – окремі рубрики англійською з українськомовним наповненням або навпаки (зазвичай, це історія видання, контакти, реклама).

Веб-сайти представлених періодичних видань намагаються давати оперативні свіжі новини, лише на е-ресурсі «Час і Події» відзначено триденне відставання, в «Національної трибуни» «останні новини» актуальні були щонайменше місяць тому, журнал «Вісті Комбатанта» новини на головній сторінці подає за квартал, вибірково, а журнал «Наше життя» не представляє номери за поточний рік.

Середня кількість рубрик – 15. Найбільш поширеними є наступні рубрики: «Реклама» (5), «Контакти» (5), «Діаспора» (5), «Культура» (5), «Останні новини» (5), «Історія» (4), «Архів» (4).

З розглянутих нами веб-сайтів не у всіх є наявні вертикальні рубрики або їх надто важко розрізнити, виокремити, наприклад, газета «Українське слово», електронний ресурс видання «Закордонна газета» узагалі немає структурованості і рубрикації відповідно до друкованого варіанту, у «Національної трибуни» немає горизонтальних рубрик (оскільки немає власного е-ресурсу). «Вісті Комбатанта» на своєму веб-сайті подають рубрики, однак вони зовсім не відповідають структурі друкованого варіанту. Однак журнал «Наше життя» СУА на своїй сторінці не подає жодних рубрик (ні вертикальних, ні горизонтальних).

Аналізуючи веб-сайт періодичних видань, наприклад, «Свободи», «NOVA газета», «Закордонна Газета», «Українське слово», «Наше життя» робимо висновок, що газети не є присутні у жодній із соціальних мереж. Звичайно, це не означає, що вони не використовують сучасні методи отримання нової аудиторії. Зокрема, щотижневик «Свобода» присутній в інформаційному просторі своїм веб-сайтом, який є зручним у навігації і використанні, однак у соціальних мережах не буде активована вищезазначена функція щодо обмеження кількості переглядів, а сьогодні для друкованих органів дуже важливо зберегти себе, що неможливо без передплатників. З іншого боку, вважаємо, що відсутність у хоча б одній соціальній мережі знижує кількість читачів і передплатників серед молоді, які часто отримують інформацію саме там, використовуючи мобільні гаджети, через які відвідувати безпосередньо сам веб-сайт газет досить незручно, бо у ньому не передбачено мобільного додатка. У цьому плані електронний ресурс газети «Національна трибуна», «Вісті Комбатанта», а особливо – «Міст» є більш відкритими: у кінці головної сторінки зліва розміщені активні віконця виходу в соціальні мережі, причому не тільки у Facebook, Twitter, ВКонтакте, а й в менш поширені. Хочемо зазначити: газета «Час і Події» чи не єдина з досліджуваних нами, яка не тільки присутня в соціальних мережах, а й містить на своїй сторінці дані відеохостингу «YouTube». Вищезазначене виконує важливу функцію поширення

україномовного сегменту мережі Інтернет та збільшує можливість швидкого зворотного зв'язку від своїх читачів.

На нашу думку, важливим сьогодні у пошуку інформації є й наявність архіву періодичних видань. Поки що найбільш досконалим архівом може похвалитися «Свобода» (1893–2015 рр.). У «NOVA газета» він дуже неповний (тільки від 2014 р., причому номери за 2016 р. неактивні), у «Національної трибуни» теж немає повноти (охоплює лише 2012–2015 рр.), однак архів містить всі номери за цей період у форматі PDF, які можна вільно читати чи скачувати, веб-сайт «Вістей Комбатанта» унікальний – архів друкованого видання (1961–2014 рр.) та архів самого блогу (2008–2017 рр. із кількістю статей від 1 до 252) чітко розмежовані, проте теж не є досконалими щодо змісту (немає всіх років, номерів, статей), у «Закордонна газета» та у тижневика «Міст» архівів номерів узагалі немає. У журналу «Наше життя» головна сторінка видання є водночас і своєрідним архівом номерів у форматі PDF (проте архів неповний, наприклад, за 1940 р. є лише три номери, однак це можна пояснити значним часовим проміжком, коли номери могли фактично втратитись). Якщо помітити посилання, що зазначене дуже дрібним шрифтом і англійською мовою, то унизу домашньої сторінки тижневика «Українське слово» можна отримати доступ до архіву газети, де пошук здійснюється за ключовими словами, автором статей чи розділом періодичного видання.

З проаналізованих періодичних видань жоден їх веб-сайт не має карти, однак «Вісті Комбатанта» єдиний е-ресурс, де є підрубрики із аудіо- та відеофайлами.

Виявлені недоліки на веб-сайтах україномовних періодичних видань, на нашу думку, пов'язані, передусім, із недосконалою рубрикацією сайту, відсутністю певної інформації або її дублюванням, незначною кількістю мультимедійних засобів, неповнотою архіву або його відсутністю. Однак сучасні глобалізаційні процеси ставлять перед періодикою нашої діаспори нові виклики, що змушує їх, рано чи пізно, відповідати вимогам інформаційного суспільства: створювати власні веб-сайти, удосконалювати їх, реєструватися у соціальних мережах. Як наслідок – їх читачами/відвідувачами є не лише емігранти перших хвиль, а й четвертої, а також етнічні українці, які вже народжені у США.

Наявність значної кількості періодичних україномовних видань нашої діаспори у США є свідченням величезної праці останньої зі збереження своєї національної ідентичності. Веб-представництва цих друкованих органів презентують різнобічність та різноманітність життя українців в Америці, формують позитивний імідж української спільноти, сприяють її інтеграції у світовий інформаційний простір.

Список використаних джерел

1. Вінтонів Х. М. Українські документально-інформаційні ресурси у віртуальному просторі Канади: структура, інформаційне наповнення та методика пошуку: дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук: спеціальність 27.00.02 Документознавство, архівознавство. Київ, 2014. 193 с. 2. Офіційний сайт газети «Міст». URL: <http://meest-online.com/> (дата звернення: 01.09.2017). 3. Офіційний сайт газети «Свобода». URL: <http://svoboda-news.com/svwp/> 4. Офіційний сайт газети «Українське слово». URL: <http://www.ukrslowo.net/> 5. Офіційний сайт газети «Час і Події». URL: <http://mediatorchicago.com/> 6. Офіційний сайт газети «NOVA газета». URL: <http://novagazeta.info/> (дата звернення: 01.09.2017). 7. Офіційний сайт газети «Закордонна Газета». URL: <http://zgazette.com/> (дата звернення: 01.09.2017). 8. Офіційний сайт журналу «Вісті Комбатанта». URL: <http://komb-a-ingwar.blogspot.com/search/label/> (дата звернення: 01.09.2017). 9. Сайт газети «Національна трибуна». URL: https://odffu.org/national_tribune/ (дата звернення: 01.09.2017). 10. Сайт журналу «Наше життя». URL: <http://gallus.lunarifff.com/~unwla0/Ukrainian/OurLifeMagazine1.html> (дата звернення: 01.09.2017).

References

1. Vintoniv Kh. M. Ukrayins'ki dokumental'no-informatsiyni resursy u virtual'nomu prostori Kanady: struktura, informatsiynе napovnnennya ta metodyka poshuku [Ukrainian documentary and information resources in the virtual space of Canada: structure, information content and methods of search]: dysertatsiya na zdobuttya naukovooho stupenya kandydata istorychnykh nauk: spetsial'nist' 27.00.02 Dokumentoznavstvo, arkhivoznavstvo. Kyiv, 2014. 193 s. 2. Ofitsiynyy sayt hazety «Mist» [The official website of the newspaper «Mist»]. URL: <http://meest-online.com/> 3. Ofitsiynyy sayt hazety «Svoboda» [The official website of the newspaper «Svoboda»]. URL: <http://svoboda-news.com/svwp/> 4. Ofitsiynyy sayt hazety «Ukrayins'ke slovo» [The official website of the newspaper «Ukrayins'ke slovo»]. URL: <http://www.ukrslowo.net/> 5. Ofitsiynyy sayt hazety «Chas i Podiyi» [The official website of the newspaper Chas i Podiyi]. URL: <http://mediatorchicago.com/> 6. Ofitsiynyy sayt hazety «NOVA hazeta» [The official website of the newspaper «NOVA hazeta»]. URL: <http://novagazeta.info/> 7. Ofitsiynyy sayt hazety «Zakordonna Hazeta» [The official website of the newspaper « Zakordonna hazeta»]. URL: <http://zgazette.com/> 8. Ofitsiynyy sayt zhurnalu «Visti Kombatanta» [The site of the magazine «Visti Kombatanta»]. URL: <http://komb-a-ingwar.blogspot.com/search/label/> 9. Sayt hazety «Natsional'na trybuna» [The official website of the newspaper «Natsional'na trybuna»]. URL: https://odffu.org/national_tribune/ 10. Sayt zhurnalu «Nashe zhyttya» [The site of the magazine «Nashe zhyttya»]. URL: <http://gallus.lunarifff.com/~unwla0/Ukrainian/OurLifeMagazine1.html>

Lesya Bilovus

WEB-SITES OF UKRAINIAN PERIODICALS IN THE USA AS AN ORIGIN OF STUDYING OF UKRAINIAN DIASPORA'S ACTIVITY ON THE WAY OF SAVING OF NATIONAL IDENTITY

The article includes the analysis of web-sites of Ukrainian diaspora's periodicals in the USA. Web-sites of nine different periodicals were analyzed according to the special criteria: simplicity, content, design, frequency of updating, multimedia technologies, organizing of archive, horizontal and vertical headings, statistics etc. The analysis showed that each of web-sites reveals the fullness of Ukrainian diaspora's life in the USA, makes a positive image of Ukrainian community there, supports their integration to the global mass media sphere.

Key words: Ukrainian diaspora in the USA, Ukrainian periodicals, web-site, national identity, heading.

УДК 930.1:316.4.063.7(477)»1939/1953»

Ольга Довбня

ПОЛІТИЧНІ РЕПРЕСІЇ ПРОТИ РИМО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В УРСР (1939–1953 РР.): НОВІТНЯ ВІТЧИЗНЯНА ІСТОРИОГРАФІЯ

У статті проаналізовано основні здобутки сучасної вітчизняної історіографії у висвітленні зазначеної проблеми. Основну увагу приділено поглядам і висновкам науковців щодо репресивної політики радянської держави проти духовенства та вірян Римо-Католицької Церкви в УРСР у 1939–1953 рр.

З'ясовано, що вітчизняні дослідники на широкій джерельній базі виділили причини, етапи репресивної політики радянської держави проти духовенства та вірян Римо-Католицької Церкви в УРСР у 1939–1953 рр., висвітлили її специфіку та наслідки.

У статті, спираючись на науковий доробок вітчизняних істориків, присвячений зазначеній проблемі, показано, що політичні репресії проти духовенства та вірян Римо-Католицької Церкви в УРСР у зазначений період були спрямовані на придушення польського національно-визвольного руху, нейтралізацію впливу Ватикану на Західній Україні, а також їх адаптацію до радянської моделі управління.

Ключові слова: державно-церковні відносини, релігійна політика, державний атеїзм, компартійно-радянська влада, органи державної безпеки, репресії, депортація.

Проблема державно-церковних відносин у радянський період є одним із напрямів досліджень у новітній вітчизняній історичній науці. У зв'язку з цим постає необхідність упорядкувати наявний науковий доробок, з'ясувавши здобутки й перспективи для подальшої розробки проблеми.

Метою запропонованого дослідження є історіографічний аналіз праць сучасних українських істориків, в яких висвітлена репресивна складова антирелігійної політики компартійно-радянської влади щодо духовенства та вірян Римо-Католицької Церкви (далі – РКЦ) в радянській Україні в 1939–1953 рр.

У зв'язку з тим, що новітня українська історіографія політичних репресій проти вірян та духовенства РКЦ у зазначений період не була предметом окремого дослідження, стаття має наукову новизну.

Публікація є продовженням розробки автором даної проблеми та виконана в рамках комплексної науково-дослідної теми: «Соціум УСРР-УРСР в умовах державного терору радянської доби 1917–1950-х рр. (державний реєстраційний номер – 0114U007377)», що включена до тематичного плану Інституту історії України Національної академії наук України.

Серед праць, в яких висвітлена репресивна складова релігійної політики компартійно-радянської влади проти вірян та духовенства РКЦ у 1939–1941 рр., слід виділити колективну монографію «Зачистка»: політичні репресії в західних областях України у 1939–1941 рр.» [1], близьку за змістовним наповненням до кандидатської дисертації В. Токарського [2], а також статтю В. Барана [3]. Так, у другому підрозділові «Наступ влади на релігію та церкву» четвертого розділу зазначеної монографії проаналізовано причини, форми, особливості та наслідки репресій проти РКЦ [1, с. 237–250]. При цьому причиною репресій проти духовенства РКЦ, на думку істориків, було те, що сталінський режим вважав релігію і Церкву ідейним та політичним супротивником. Щодо форм репресивної політики, то, як зазначають дослідники, окрім численних адміністративних заходів (ліквідація католицьких інституцій та організацій, націоналізація церковних земель і будівель, позбавлення духовенства джерел існування, вигнання ченців і черниць з монастирів,